

Háda Béla:¹ A 2021. évi mianmari katonai hatalomátvétel háttere

Vezetői összefoglaló

- 2020. február 1-én hajnalban a mianmari fegyveres erők elmozdították a 2020. novemberi választásokon megerősített kormányt és újra magukhoz ragadták az ország irányítását.
- Aung Szán Szú Csí kormányzati szereplése mostanra haszontalanná vált a katonák szemében. A hozzá fűzött reményeket, a nyugati kapcsolatok bővítését nem tudta beváltani, Kína felé való tájékozódását pedig kockázatosnak ítélték.
- A tábornokokat külföldi üzenetek nem tudják meghátrálásra kényszeríteni. Az ASEAN és Kína nem kíván beavatkozni az ügybe és ez nekik elég.
- Aung Szán Szú Csí politikai jövője több, mint kétséges. Már kora miatt is nagyon kicsi az esélye rá, hogy meghatározó szerepet játszhat még Mianmar kormányzásában, ha a katonák meg tudják szilárdítani az ellenőrzésüket.
- Kulcskérdés azonban, hogy milyen belső ellenállás szerveződhet meg a katonai kormányzással szemben. A kilátások itt bizonytalanok, egyelőre nem érkeznek hírek komoly lakossági megmozdulásokról.

2021. február 1-én hajnalban a mianmari fegyveres erők – pontot téve bő tíz esztendőnyi demokratizálódási kísérlet végére – újfent magukhoz ragadták az ország kormányzását. A 2020. novemberi választásokon győztes kormány vezetőit őrizetbe vették, Min Aung Hlaing tábornagy-vezérkari főnök pedig saját kezébe vette az 54 milliós ország irányítását, egyéves szükségállapotot hirdetve. Rövid elemzésünk a katonai hatalomátvétel hátterét és lehetséges hatásait veszi számba.

Egy élethosszig haldokló rendszer

Mianmart – az egykori Burmát – hosszú évtizedek óta a legmilitarizáltabb délkelet-ázsiai államnak tekintjük, ahol a fegyveres erők (a Tatmadaw) 1962-től burkoltan, majd 1988-tól nyíltan birtokolta a törvényhozó és végrehajtó hatalmat. Ezzel párhuzamosan igyekezett ellehetetleníteni a demokratikus átalakulást zászlójukra tűző civil szervezeteket, köztük a legerősebbnek számító, 1991-ben Nobel békedíjjal kitüntetett Aung Szán Szú Csí által vezetett Nemzeti Liga a Demokráciáért (NLD) nevű pártot. Az országot több, mint húsz éven át egy katonai junta irányította, amely semmilyen külső, vagy belső nyomás elől nem hátrált meg.²

A mianmari katonai kormányzat belső vitáit illetően nem sok információ áll rendelkezésünkre, de e kevés alapján is világosan kitűnik, hogy stratégiai nézeteit illetően a katonai elit nem volt mo-

nolitikus tömb. A fő törésvonalak a véleménykülönbségeket illetően a demokratikus ellenzékhez való viszonytal és az ország nagyhatalmi kapcsolataival, illetve az ezekből fakadó kiszolgáltatottság kérdéseivel összefüggésben alakultak ki. Utóbbi szempont a kilencvenes-kétezres évek folyamán a Kínai Népköztársaságtól való függőség problémáját takarta. A Tatmadaw elitjén belül ezzel kapcsolatban két markáns frakció küzdölme volt megfigyelhető: a szárazföldi erőkre támaszkodó ún. keményvonalasoké és a titkosszolgálat vezetését reprezentáló „pragmatistáké”.³ Ők ketten a fegyveres erők két legbefolyásosabb szakmai csoportját képviselték, nézetkülönbségeik pedig röviden abban foglalhatóak össze, hogy a pragmatisták a kínai kapcsolatok szószólói voltak a rezsim nemzetközi pozíciójának konszolidálása érdekében, míg a keményvonalasok az ország minél szélesebb körű szuverenitását és a nagyhatalmak közötti egyensúlyozást favorizálták. Emellett a titkosszolgálati elit a rendszer bizonyos mértékű liberalizációját és a polgári ellenzék bevonását sem tartotta elképzelhetetlennek, amelyre a konzervatív tábornokok azonban még

¹ Háda Béla (hada.bela@uni-nke.hu) a Nemzeti Köszolgálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Stratégiai Védelmi Kutatóintézetének tudományos munkatársa.

² Bővebben Ld.: HÁDA Béla: Két választás Mianmarban – a katonai diktatúra húsz esztendeje. Nemzet és Biztonság, 2010. október, 26–37. o.

³ Burma/Myanmar: How Strong is the Military Regime?, *ICG Asia Report No 11*, 21 December 2000, 7-8., és Larry JAGAN: [Hardliners winning Burma debate](#), [online], 2003. 06. 02. Forrás: BBC News [2021. 02. 02.].

nem álltak készen. Nagyjából 2004-től – a pragmatisták hangadójának számító Khin Nyunt tábornok hatalomból való kiszorításától – a keményvonalasok álláspontja került fölénybe.⁴ Az országban a kétezres évtized végére tapasztalható, utcai demonstrációkba torkolló elégedetlenség ugyanakkor a változások szükségességét húzta alá, amit a katonai junta új alkotmány megfogalmazásával, majd egy manipulált népszavazáson való elfogadtatásával vezetett be.⁵ Ennek szellemében 2010. november 8-án – 22 év után először – ismét törvényhozási választásokat tartottak az országban, minek eredményeképpen 2011-től megkezdhette munkáját az új, részben civil díszletek között tevékenykedő kabinet. A választások győztese, így a kormány megalakítója a katonai elit által létrehozott Szövetségi Szolidaritás és Fejlődés Pártja (USDP) lett.⁶

Bármilyen furcsán is hangozzék, a látszólagos enyhülés és az ellenzék bevonásával végrehajtott „félrendszer-váltás” a hadsereg keményvonalas törekvéseinek szellemében zajlott le, persze adaptálva az egykori pragmatisták civilítésre vonatkozó elképzelését is.⁷ Az alkotmány azonban a világon példátlan garanciákat tartalmazott a fegyveres erők politikai funkcióinak és szerepének megőrzésére.⁸ Ehelyütt nem bocsátkozhatunk ennek részletes elemzésébe, de a teljesség igénye nélkül álljon itt néhány példa: kimondta, hogy a törvényhozás tagjainak egynegyedét (a központi és az egyes szövetségi államok esetében is) a fegyveres erők főparancsnoka jelöli ki, a kormány védelmi minisztere, belügyminisztere és a határtérség ügyeivel foglalkozó minisztere kötelezően katona, csakúgy, ahogy az elnök, vagy legalább az első alelnök is a katonák jelöltje. Emellett a hadsereg lett az alkotmány őre és a katonai delegáltak alkotják az ország biztonság- és védelempolitikájáért felelős 11 fős Nemzetvédelmi és Biztonsági Tanács tagjainak többségét is. A törvényhozásban biztosított „katonai negyed” gyakorlatilag vétőjogot jelentett az alkotmány megváltoztatásának kísérleteivel szemben.

A 2010-es félrendszer-váltás tehát a katonai elit szemében leegyszerűsítve kettős célt szolgált: egyrészt levezetni a társadalom halmozódó belső feszültségeit azzal, hogy a civil elitnek is juttat szeleteket a hatalom tortájából, másrészt a nyugatot irritáló közvetlen katonai kormányzás leépítésével lehetővé tenni a külkapcsolatok diverzifikációját, különösen Kína nyomasztó hatalmi túlsúlyának ellenpontosozása érdekében.

Thein Szein, az alkotmányos reformot követő első elnök (2011-2016) nyugati fogadtatása arra engedett következtetni, hogy e stratégia akár be is válhat. Több alkalommal találkozott Barack Obama amerikai elnökkel és Hillary Clinton külügyminiszterrel is,⁹ akik támogatásukról biztosították a mianmari demokratikus átmenetet. A további közeledés feltételül azonban a Nemzeti Liga vezetőjének politikai rehabilitálását szabták és azt, hogy tegyék lehetővé számára a törvényhozásban való részvételt. Aung Szán Szú Csi ennek megfelelően a 2012. évi időközi választásokon mandátumot szerzett a mianmari parlamentben, majd pártja élén nagy többséggel nyerte meg a 2015. évi választásokat.¹⁰ Noha az ország elnöke a jogszabályi korlátok miatt (addigra elhunyt férje és gyermekei is külföldi állampolgárok) nem lehetett, a kormány de facto irányítását magához ragadhatta. Erdemes rámutatni, hogy a médiában időnként megjelent állítással szemben soha nem volt miniszterelnök (ilyen tisztség a mianmari alkotmány szerint nincs), mivel a kormányt hivatalosan az elnök vezeti. Kormányhatáskörben az elnöki hivatalt irányító államtanácsosi tisztséget alkottak meg a számára, illetve a külügyminiszteri posztot is magáénak tudhatta. Utóbbi azért volt fontos, mert a külügyminiszter hivatalból tagja volt a már említett Nemzetvédelmi és Biztonsági Tanácsnak.

Miután a Nemzeti Liga kormányt alakított, a katonai elit pozícióit bebetonozó alkotmányos garanciáknak különösen fontos szerepe lett, mivel a kormánypárt sorozatosan törekedett megváltoztatni az alkotmány fegyveres erőket érintő pontjait a valódi demokráciák közjogi feltételeinek megteremtése érdekében, s egyúttal megszabadultak volna a hadsereg ellenőrzésétől is. A katonai negyed vétője miatt azonban

⁴ Kerry BROWN: [Lieutenant General Soe Win](#), [online], 2007. 10. 15. Forrás: The Guardian [2021. 02. 02.] és [Ex PM Khin Nyunt sentenced to a 44 years suspended prison term](#), [online], 2005. 07. 25. Forrás: AsiaNews.it [2021. 02. 02.].

⁵ Michael F. MARTIN: *Burma's 2010 Elections: Implications of the New Constitution and Election Laws*, Congressional Research Service, CRS Report for Congress, April 29, 2010., 4.

⁶ [Pro-military party 'wins' Burmese election](#), [online], 2010. 11. 09. Forrás: BBC [2021. 02. 02.].

⁷ Erről ld.: Htet AUNG: [Burma's Rigged Road Map to Democracy](#), [online], 2007. Forrás: The Irrawaddy [2021. 02. 02.].

⁸ *Constitution of the Republic of the Union of Myanmar*, [online], 2008. Forrás: [www.ilo.org](#) [2021. 02. 02.].

⁹ Steven Lee MYERS: [Greeted Quietly, Clinton Arrives in Myanmar](#), [online], 2011. 11. 30. Forrás: The New York Times [2021. 02. 02.]; Margaret TALEV – Daniel TEN KATE: [Obama Asia Trip to Mark First Myanmar Stop by U.S. President](#), [online], 2012. 11. 09. Forrás: Bloomberg [2021. 02. 02.].

¹⁰ Oliver HOLMES: [Myanmar election: Aung San Suu Kyi's party heading for decisive victory](#), [online], 2015. 11. 09. Forrás: The Guardian [2021. 02. 02.].

minden ilyen irányú kezdeményezés kudarcot vallott, az államtanácsos-asszony így folyamatos alkura kényszerült azokkal, akik korábban igyekeztek megtörni és ellehetetleníteni őt. Mindennek dacára Aung Szán Szú Csí kormányzati szerepvállalása jót tett az ország megítélésének és valóban szélesítette külkapcsolatait – nagyjából másfél éven át.

Változó számítások

A 2017 augusztusában kritikus szakaszába érő rohingya-krízis vízvonalstónak bizonyult Mianmar kormányának nemzetközi megítélésében. A népirtásba torkolló katonai műveletek a muszlim kisebbség tagjaival szemben nem váltottak ki értékelhető elutasítást Aung Szán Szú Csí és kormányának civil tagjai részéről. A Tatmadaw fellépése az alkotmányra hivatkozva történt meg, a kormány katonai tagjainak és a Nemzetvédelmi és Biztonsági Tanács katonai dominanciájának biztosítékai mellett. Az államtanácsos-külgyminiszter – noha hivatalból sok mindenre ráláthatott a történekből – megakadályozni aligha tudta volna azokat. Ám hallgatása és mellébeszélése a krízis áldozataival összefüggésben, valamint szerény és sikertelen kísérletei a válság rendezésére vonatkozóan nem következtek automatikusan politikai helyzetéből. Magatartása egyszerre kaphatott ösztönzést a társadalom rohingya-ellenes hangulatából, saját érzelmevilágából és a katonai elittel való megállapodás törekvéséből is. Erőtlenségének végeredménye azonban súlyos külföldi kritika és nemzetközi elszigetelődés lett. Amit ellenzéki pozíciójából a katonai elit huszonöt éven át nem tudott elérni vele szemben, azt pár nyári és őszi hónap alatt elérte, mint külügyminiszterrel szemben. A politikusnő nemzetközi tekintélye romokban hevert, támogatására nyíltan egyre kevesebben vállalkoztak. Ráadásul a diplomácia vezetőjeként neki kellett válaszolni a genocídiummal kapcsolatos kérdésekre és kritikákra is. Szemben vele, a Tatmadaw a nemzetmentő szerepében tetszelgett, aki megszabadította Arakán állam buddhista népét a banditáknak és élősködőknek kikiáltott muszlimoktól. Ennek következtében a hadsereg belpolitikai visszaszorítására még a korábbinál is kevesebb esély mutatkozott.¹¹

Az adott körülmények között az államtanácsos-asszony azt a kitörési pontot kereste, amely Délkelet-Ázsiában általában felmerül a nyugati kapcsolatok megromlását követően: a Kínai Népköztársasághoz való közeledést, remélve, hogy Pekingtől megkapja hazája gazdasági fejlődéséhez szükséges befektetéseket és pénzügyi támogatást. Ahogyan a stratégiai játszmák logikája diktálta, a nagyszomszéd részéről szívélyes fogadtatásra lelt.¹² Csakhogy ezzel – nem igazán számít, hogy önszántából vagy kényszerből – egy olyan pályára állította az ország külkapcsolatait, amelyet a hadsereg elitje eredetileg igyekezett elkerülni. Nem segítettek az ország gazdasági problémái és az Egyesült Államokban bekövetkező nem túl ígéretes változások sem.

Joe Biden Fehér Házba költözésével az az általános várakozás alakult ki, hogy az USA külpolitikájában sokkal erősebben fogja képviselni a liberális demokráciák értékeit a korábbi gazdasági/stratégiai érdekelv helyett. Hogy ez – különösen Ázsia esetében – mennyire lesz így, majd elválik. Az azonban bizonyos, hogy a fejlemények Mianmarban azt a vélekedést erősíthették, hogy adott körülmények között nemigen van esély a nyugati kapcsolatok fejlődésére, így nem valósulhat meg a nagyhatalmi befolyásviszonyok kiegyensúlyozásának korábban megfogalmazott célja sem. Aung Szán Szú Csí ezáltal elhasználódott és feleslegessé vált figura lett a tábornokok szemében. Már nem volt okuk tovább túrni az alkotmány reformjára (azaz a katonai szféra kiváltságainak megnyirbálására, esetleg megszüntetésére) irányuló folyamatos kezdeményezéseit. Tovább árnyalta a kérdést, hogy a nemzetközi szervezetek a rohingya népirtás felelőseinek előállítását és megbüntetését szorgalmazták, akik sorában a 2011 óta vezérkari főnöki posztot betöltő Min Aung Hlaing tábornagy igen előkelő helyet foglal el.¹³ Persze a felelősségre vonás eddig sem volt igazi realitás, a legerősebb biztosítékot azonban az igazságszolgáltatás erősebb katonai kontroll alá vonása jelentette.

Mianmarban az alkotmány előírásainak megfelelően 2020. november 8-án általános törvényhozási választásokat tartottak, ahol bebizonyosodott, hogy az NLD iránti nemzetközi bizalomvesztést a mianmari társadalom nem osztja. A kormánypárt még javítani is tudott (a maga idejében szintén elsőprőnek tekin-

¹¹ Erről bővebben: HÁDA Béla: [A rohingyák elleni fellépés háttere és összetevői Mianmarban](#), [online], 2017. 09. 18. Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések 2017/22. Forrás: svkk.uni-nke.hu [2021. 02. 02.].

¹² Jane PERLEZ: [In China, Aung San Suu Kyi Finds a Warm Welcome \(and No Talk of Rohingya\)](#), [online], 2017. 11. 30. Forrás: The New York Times [2021. 02. 02.].

¹³ [Myanmar: Military Coup Kills Fragile Democracy](#), [online], 2021. 02. 01. Forrás: Human Rights Watch [2021. 02. 02.].

tett) 2015-ös eredményén és a megszerezhető mandátumok 82%-át nyerte el. Ezzel szemben a fő ellenzéki erő, a katonák által patronált Szövetségi Szolidaritás és Fejlődés Párt (USDP) további teret veszített és 21 mandátumával középpárttá süllyedt.¹⁴ Ez az eredmény persze a legkevésbé sem volt kedvező a katonák számára, akik választási csalásokról tettek bejelentést a Szövetségi Választási Bizottságnak, amely nem látta bizonyítottnak az állítólagos visszaéléseket. A történetek leginkább az ürügyet teremtették meg a kormány eltávolítására, amelyre Min Aung Hlaing vezérkari főnök utasítására 2021. február 1-én hajnalban került sor.¹⁵ Ezzel megakadályozták a törvényhozás aznapra időzített megalakulását is. Névleg az alkotmány 40. illetve 417. szakaszai értelmében kormányzati hatalom erőszakos megragadásának kísérleteként értelmezték az állítólagos választási csalások kivizsgálása nélkül tervezett kormányalakítást,¹⁶ amely ellen védekezésül – az alkotmányos rend őreiként – erőszakkal megragadták a hatalmat. Már korábban kilátásba helyezték az alkotmány hatályon kívül helyezését is.¹⁷ Minden jel szerint a civil politikusok és maga az államtanácsos-asszony is számított a katonák fellépésére, megakadályozni azonban nem tudta azt. Ezt eleve lehetetlenné tette, hogy az ország állami fegyveres erői felett a kormány katonai szervezetéhez kapcsolódó tagjai rendelkeznek. Aung Szán Szú Csí őrizetbe vételét közvetlenül megelőzően kaposztolt Facebook-üzenetében azt állította, hogy a hadsereg a saját maga által létrehozott alkotmányt hagyja figyelmen kívül a fenyegetéseivel.¹⁸ Ebben igaza van, csak hogy az alkotmányt a hadsereg politikai céljainak alárendelve fogalmazták meg és fogadták el, s ezek a célok a katonák szerint most láthatóan veszélybe kerültek, így saját logikájuk szerint lépniük kellett. Fellépésüket azonban oly módon kívánják érvényesíteni, hogy az NLD hatalmi kapzsiságát állítják be előidézőjeként.

Mi jöhet ezután?

A Tatmadaw február elsején egy év időtartamra szükségállapotot hirdetett, melyet saját megfogalmazásuk szerint a szabad és tisztességes választások feltételeinek kialakítására kíván felhasználni. Ennek lejártaival új voksolást és az eredmény tiszteletben tartását ígérik. Hasonló fegyveres hatalomátvételek alkalmával rendre hasonló ígéretek szoktak elhangzani a lakosság sokkjának és felháborodásának csillapítására. Nem tűnik azonban valószínűnek, hogy egy év alatt létre tudnak hozni egy új alkotmányos struktúrát és fel tudják építeni egy katonai háttérű politikai erő társadalmi támogatottságát ahhoz, hogy magabiztosan nézhessenek szembe egy újabb választási megmérettetéssel. Most nem is beszélve arról: semmi sem bizonyítja, hogy egyáltalán lenne erre valódi szándék. Aung Szán Szú Csí sorsa bizonytalan. A 75 éves politikusnő most újra egy elárult és meghurcolt emberként áll a nemzetközi közvélemény előtt, ami nyilván fokozza és fokozhatja a szimpátiát iránta. Ugyanakkor nem valószínű, hogy elfelejtenék neki a 2017-es genocídium során játszott szerepét. Valószínű, hogy a megpróbáltatásokat is nehezebben viselné ma már, mint negyvenes-ötvenes éveiben. Mártírt semmiképpen nem akarnak csinálni belőle, de nagyon kevés esély látszik arra, hogy valaha visszatérhet az ország kormányába. A legvalószínűbb, hogy a törvényi előírások módosításával újra elzárják a törvényhozási és kormányzati részvétel lehetőségétől, ahogy az a 2010-es választások idején is történt. A Nemzeti Liga a Demokráciáért jövője szintén kérdéses. A pártot még a kilencvenes évek folyamán sem tiltották be, jöllehet, vezetői folyamatos büntetéseknek és zaklatásnak voltak kitéve.

A nyugati kormányok a várakozásokat igazolva aggodalommal reagáltak az eseményekre és követelték a civil politikusok szabadon bocsátását, valamint a választások eredményének tiszteletben tartását. Csak hogy, mivel az elmúlt évek folyamán a nyugati hatalmaknak nem alakult ki jelentős befolyása Mianmarban, így véleményük sem túl érdekes. Sokkal fontosabb az ASEAN tagállamok és a Kínai Népköztársaság, mint szomszédos szuperhatalom állásfoglalása, ezek a kormányok pedig alapvetően belügynek nyilvánították a történeteket. Emiatt hatékony külső nyomás aligha lesz tapasztalható a katonai uralommal szemben. Fontos ugyanakkor rámutatni: az, hogy Kína a belügyekbe való be nem avatkozást hirdeti, még nem jelenti azt, hogy nem is avatkozik bele Mianmar belső viszonyaiba. A legkézenfekvőbb módszer erre a nemzetiségi fegyveres csoportok patronálása, amelyre a Kokang térségben élő kínaiak, illetve újabban az Egyesült Wa

¹⁴ Myanmar's 2020 General Election Results in Numbers, [online], 2020. 11. 11. Forrás: The Irrawaddy [2021. 02. 02.].

¹⁵ Sebastian STRANGIO: Myanmar's Military Seizes Power in Early Morning Coup, [online], 2021. 02. 01. Forrás: The Diplomat [2021. 02. 02.].

¹⁶ Ld.: After Coup, Myanmar Military Says It Will Hold New Election, [online], 2021. 02. 01. Forrás: The Irrawaddy [2021. 02. 02.].

¹⁷ Commander-in-chief says 'constitution can be repealed', [online], 2021. 01. 28. Forrás: Myanmar Now [2021. 02. 02.].

¹⁸ Daw Aung San Suu Kyi Urges Myanmar People to Resist Coup, [online], 2021. 02. 01. Forrás: The Irrawaddy [2021. 02. 02.].

Állam Hadseregének illegális csatornákon keresztül nyújtott támogatás ad ismert példát. Mivel Pekingben alapvetően gyanakvással szemlélik a Tatmadaw szuverenitási törekvéseit, a jövőben is várhatóak hasonló nyomásyakorlási kísérletek.

Nagy kérdés ugyanakkor, hogy lehet-e számítani belső ellenállásra a katonai elit restaurált uralmával szemben? Általában három csoportját szokás megkülönböztetni a mianmari társadalomnak, ahonnan ilyen kiindulhat. A legkézenfekvőbbek az etnikai alapon szerveződő fegyveres csoportok és a nemzetiségek elitjei, akik azonban több évtizedes tapasztalatok szerint általában partikuláris érdekeket képviselnek és ezek mentén meg lehet egyezni velük. Nem kizárható például, hogy a katonák érintetlenül hagyják gazdasági fennmaradásuk alapjait, köztük a Shan térség kábítószer-termelését és -kereskedelmét.

A másik, potenciálisan elégedetlen társadalmi csoportot a buddhista szerzetesi közösségek jelentik. A harcias theraváda irányzat a bamar nemzettudat egyik letéteményese és már 2007-ben is szembefordult a katonai kormányzattal. Mozgalmukat „sáfrány forradalomként” emlegetik és a maga idejében jelentős ösztönzést adott a politikai átalakulásnak.¹⁹ Ám ezzel kapcsolatban látni kell azt is, hogy a rohingyákkal szembeni fellépés egyik lehangosabb szószólója éppen a buddhista vallási elit volt. 2017-ben tehát kiindulatlan szövetség jött létre köztük és a Tatmadaw között a muszlim kultúra visszaszorítása érdekében. Nem melleleg, Aung Szán Szú Csí magatartását a válság kapcsán a korábban említettek mellett az is nagyban befolyásolhatta, hogy nem kívánta maga ellen hangolni a Nemzeti Liga természetes belpolitikai szövetségesének tekintett szerzetesi közösségeket. Utóbbiak láthatnak némi garanciát arra, hogy a katonai hatalomátvétel után az elűzött rohingyáknak még az eddigieknél is kevesebb hajlandóságuk lesz hazatérni. A katonák részéről pedig várhatóak gesztusok a buddhista kolostorok és vallási élet támogatására.

Harmadik ellenállási gócként a demokratikus átmeneti helyzetet, illetve a civil arcú kormányzást megkedvelő, azt igénylő városi értelmiségi és polgári rétegeket feltételezhetjük. Azokat, akik nagy fejlődést láttak abban is, hogy egyáltalán megkérdezték őket arról, kik vezessék az országot. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a Nemzeti Liga nagyon jelentős társadalmi támogatást élvezett a tavalyi választások során, ami még akkor is látványos, ha tudjuk, hogy a szavazók egy része – nem lévén más országosan releváns szereplő ebben a kategóriában – valószínűleg csak a civil kormányzati kultúra letéteményesét támogatta bennük. Noha az első tudósítások szerint sokakat meglepett a fordulat, e sorok zárásáig nem érkeztek hírek számottevő társadalmi ellenállásról a városi lakosság részéről, mindössze külföldi városokban (Bangkok, Tokió) zajlottak le kisebb tiltakozó demonstrációk, illetve az egészségügyi dolgozók jelentettek polgári engedetlenségi mozgalmat február 3-tól.²⁰

Érdekes kérdés továbbá, hogy milyen keretek között formálódhat újra Mianmar politikai berendezkedése? A hadvezetés január végén utalást tett az alkotmány esetleges hatályon kívül helyezésére és egy új alaptörvény létrehozására. Amiben biztosak lehetünk, hogy ha ez meg is történik, az nem fog kevesebb befolyást engedni a Tatmadaw-nak a politikai folyamatok felett, mint a jelenlegi alkotmány. Leginkább az a kérdés, hogy a hadvezetés (esetleg maga Min Aung Hlaing) tartósan kíván berendezkedni a közvetlen hatalomgyakorlásra, vagy megelégszik az NLD kitaszításával a hatalomból és viszonylag rövid idő után újra civilnek látszó pártok mögé húzódik? Ha hitelt is adunk azon nézeteknek, melyek a vezérkari főnök személyes motivációit helyezik az államcsíny középpontjába (elnöki ambícióitól kezdve családjának vagyonszerzéséig),²¹ akkor sem csak a saját döntésén múlik a mianmari politikai rendszer jövője. Ám nem bizonyos, hogy ez utóbbiról van már döntés. A válasz minden bizonnyal az előttünk álló hetek fejleményeitől, a katonai rezsim konszolidációjának alakulásától, illetve a társadalmi ellenállás mélységétől függ majd.

¹⁹ David I. STEINBERG: The United States and Myanmar: a 'boutique issue?'. In: *International Affairs*, 86:1, (2010), 175–194. o., 176. o.

²⁰ Zaw Zaw HTWE: [Myanmar Medics Prepare Civil Disobedience Against Military Rule](#), [online], 2021. 02. 02. Forrás: The Irrawaddy [2021. 02. 02.].

²¹ Zaheena RASHEED: [Why Myanmar's military seized power in a coup](#), [online], 2021. 02. 01. Forrás: Al-Jazeera [2021. 02. 02.].

Stratégiai Védelmi Kutatóintézet

ELEMZÉSEK 2021/5

Az „SVKK Elemzések” 2003 óta a kutatóintézet munkatársainak tematikus szakpolitikai elemzéseit megjelentető időszakos kiadvány, melyben a szerzők független kutatói álláspontjukat közlik.

Az NKE Eötvös József Kutatóközpontjának Stratégiai Védelmi Kutatóintézete független szakpolitikai kutatóintézet, a kiadványaiban megjelenő elemzések, álláspontok, vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét. Az elemzésben foglalt információk, adatok, megállapítások tájékoztatás céljából készültek.

Kiadó: NKE Eötvös József Kutatóközpont Stratégiai Védelmi Kutatóintézet

Szerkesztés és tördelés:
Árva János, Tólas Péter

A kiadó elérhetősége:

1581 Budapest, Pf. 15.

Tel: 00 36 1 432-90-92

E-mail: svkk@uni-nke.hu

2019– : NKE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések (ISSN 2063-4862)

2012–2019: NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4862)
2011–2012: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4854)
2007–2011: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések (ISSN 2063-4854)
2003–2007: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4854)

© Háda Béla, 2021